

2. Respondeo. Christus non vult significare, nunquam omnino contingere, vt aliquis Prophe- ta extra Hierusalem occidatur (quia hoc constat falsum esse:) sed raro contingere. Vtitur autem hyperbole, vt exaggeret ingratitude illius ci- uitatis, quæ non agnoscebat beneficium à Pro- phetis acceptum, sed eos, vbicumque poterat, per- sequebatur & occidebat. Et hinc colligit Chri- stus, se etiam ibi occidendum, quod & factum est.

3. Hæc expositio patet ex ipso textu, qui sic habet: *Accesserunt quidam Pharisæorum, dicentes illi: Exi, & vade hinc, quia Herodes vult te occidere. Et ait illis: ite, & dicite vulpi illi: Ecce eiicio demonia, & sanitates perficio hodie, & cras, & tertia die consummor. Verumtamen oportet me hodie, & cras, & sequenti die ambulare; quia non capit Prophetiam perire extra Hierusalem. Hierusalem, Hierusalem, quæ occidis Prophetas, & lapidas eos, qui mittuntur ad te, &c.* Hæc facta sunt in Galilæa, vbi Herodes domina- batur. Distabat autem Galilæa à Hierusalem iti- nere trium dierum. Et propterea dixit Christus: *Oportet me hodie, & cras, & sequenti die ambulare, nempe vt ex Galilæa veniam in Hierusalem; quia communiter fit, vt Prophetæ non alibi, quam in Hierusalem moriantur.* Itaque sensus verborum Christi consistit in his duobus. 1. non est in po- testate Herodis, vt anticipet tempus moriendi, quod mihi à Deo constitutum est. 2. Ibo hinc in Hierusalem, vt ibi occidat, vbi omnes ferè Pro- phetæ occisi sunt.

QVÆ

QVÆSTIO VIII.

Quinam fuerint falsi Prophetæ in veteri Testamento?

1. **R**espondeo. Duplices erant falsi Prophetæ apud Iudæos, vt patet Ieremiæ 23. 13. Alij in Samaria, qui prophetabant in Baal: alij in Hie- rusalem, qui quidem dicebant se prophetare in vero Deo, & ab eo missos esse, sed mentiebantur. Priores erant idololatræ; posteriores non item. De prioribus est frequens mentio in libris Re- gum, præsertim 3. Reg. 18. vers. 19. Vbi Helias in- terfecit quadringentos & quinquaginta Prophe- tas Baal, & quadringentos Prophetas lucorum, qui comedebant de mensa Iezabel. Item 3. Reg. 22. 6. Vbi quadringenti Prophetæ prædixerunt Regi Istaël victoriam contra Ramoth Galaad. Item 4. Reg. 10. 19. Vbi omnes Prophetæ Baal, qui tunc erant, à Iehu Rege interfecti sunt in templo Baal. De posterioribus fit mentio in li- bris Prophetarum, vt Ierem. 14. 14. *Dixit Dominus ad me: Falso Prophetæ vaticinantur in nomine meo: non misi eos, & non præcepi eis, neque locutus sum ad eos. Visionem mendacem, & diuinationem, & fraudu- lentiam, & seductionem cordis sui prophetant vobis.* Et cap. 23. y. 21. *Non mittebam Prophetas, & ipsi cur- rebant: non loquebar ad eos, & ipsi prophetabant.* Et cap. 27. v. 15. *Ipsi prophetant in nomine meo mendaci- ter.* Et Ezechiel. 13. 6. *Vident vana, & diuinant men- dacium, dicentes: Ait Dominus, cum Dominus non mi- serit eos, &c.*

1. Ex

2. Ex priori genere fuit Sedecias, filius Chanaana, qui percussit Michæam in maxillam. (3. Reg. 22. versu 24.) Ex posteriori, Hananias, filius Azur, Propheta de Gabaon (Ierem. 28. versu 1.) Item Achab, filius Coliæ, Sedecias filius Maasia, & Semeias Nehelantes, qui cum populo Iudæorum in Babylonem erant translati, & falso prophetabant, breui fore finem captiuitatis. (Ierem. 79. versu vigesimo primo & sequentibus.) Item, senex quidam Propheta in Bethel, qui decepit alium Prophetam vaticinantem contra altare, quod erexerat Ieroboam. 3. Reg. 13. 11.

3. Hi, & similes falsi Prophetæ, semper ferè contradicebant veris Prophetis. Vt quando veri prædicebant famem, bellum, captiuitatem, & alias pœnas à Deo infligendas propter peccata populi; tunc falsi prædicebant fertilitatem, pacem, & prosperitatem, vt patet Ierem. 14. versu 13. *Et dixi: Domine Deus, Propheta dicunt eis: Non videbitis gladium, & fames non erit in vobis; sed pacem veram dabit vobis in loco isto. Et dixit Dominus ad me: Falso propheta vaticinantur in nomine meo. Huius rei multa occurrunt exempla. Sedecias, qui erat vnus ex Prophetis Baal, contradicebat Michææ, qui erat Propheta Domini. Ille asserebat Regem Israël feliciter expugnaturum Ramoth Galaad; quod negabat Michæas. (3. Reg. 22. versu 11.) Item, Hananias contradicebat Ieremiæ. Ille asserebat, Vasa templi, quæ abstulerat Nabuchodonosor, post biennium remittenda esse in Ierusalem; Ieremias negabat id tam cito futurum. (Ierem. 28. 2.) Item Achab, Sedecias, & Semeias contradicebant eidem Ieremiæ.*

illi

De Ministris Synagoga extraordinariis. 185
 Illi dicebant, populum mox rediturum ex captiuitate Babylonica: hic, septuaginta annis mansurum in captiuitate. Ierem. 29. 21.

4. *Quæres, quæ fuerit causa huius contradictionis? Respondeo. Fuit hæc. Veri Prophetæ quærebant salutem populi Iudæorum; ideoque minabantur captiuitates & afflictiones, vt populum reuocarent à peccatis, & per pœnitentiam Deo reconciliarent. At falsi Prophetæ studebant proprio commodo & vtilitati; ac proinde, vt populo placerent, & ab eo munera acciperent, promittebant pacem, prosperitatem, & rerum omnium abundantiam: Et sic miserè decipiebant populum. Hoc conqueritur Deus Isaia 3. 12. *Populum meum exactores sui spoliauerunt, & mulieres dominata sum eis. Popule meus, qui te beatum dicunt, ipsi te decipiunt.* Et Ezechielis 13. versu 10. *Deceperunt populum meum dicentes: pax, & non est pax.* Et infra versu 19. *Violabant me ad populum meum, propter pugillum hordei, & fragmen panis, vt interficerent animas.* Et cap. 22. versu 25. *Coniuratio Prophetarum in medio eius, sicut leo rugiens, rapiensque prædam, animas deuorauerunt, opes & pretium acceperunt.**

5. *Dices; Præter falsos Prophetas, qui erant in Ierusalem & Samaria, fuerunt etiam alij, vt Balaam, Num. 22. 5. & 2. Petri 2. 15. Respondeo. Nos hic tantum agimus de illis, qui fuerunt apud Iudæos, siue fuerint in Iudæa, siue in Samaria. Inter eos non fuit Balaam. An autem Balaam, quem constat fuisse gentilem; fuerit Propheta Dei, an diaboli, quæstio est. Eugubinus putat fuisse Prophetam Dei. Primò, quia rogatus à Balac Rege*

Rege Moabitarum, vt malediceret populo Israël, voluit prius consulere Deum, qui etiam suggessit illi, quid faciendum esset (Num. vigesimo tertio, versu tertio.) Secundò, quia Hebraei tradunt fuisse amicum Iob (qui in libro Iob vocatus sit Eliu) & initio quidem fuisse virum sanctum & Prophetam Dei; sed postea propter inobedientiam & auaritiam factum esse malum. Quod posterius etiam testatur Petrus loco citato. Nec obstat, quod fuerit gentilis; quia multi alij gentiles à Deo consecuti sunt donum prophetiæ; vt Mercurius Trismegistus, & Sibyllæ apud Ægyptios; Zoroastres apud Persas; Orpheus apud Græcos; Abaris apud Hyperboreos; Zamolxis apud Geras.

6. Alij docent non Dei, sed diaboli prophetam fuisse; quod videtur probabilius. Primò, quia vocatur *Ariolus* (Num. 22. 5.) Et ob hanc causam magni authores aiunt fuisse magum, vt Cyrillus lib. 6. de adoratione, Theodoretus quæst. 40. August. serm. 103. de tempore, & alij. Secundò, quia quæsiuit augurium (Num. 24. 1.) & ad illud captandum septem aras extruxit ipsi Baal, eique victimas immolabat (Num. 22. 41. & cap. 23. 1.) Tertio, quia sicut aliis sæpè maledixerat, ita etiam rogatus à Balac Rege Moabitarum, voluit maledicere populo Israël; & in hunc finem captauit auguria & vaticinia diaboli. At Deus præueniens, occurrit illi, & quasi inuitum coëgit populo Israël benedicere, quod alioqui non erat factururus. Quartò, nec verum est, Balaam fuisse Eliu, amicum Iob. Nam Eliu fuit Idumæus seu ex regione Ausuridis, vt dicunt septuaginta interpretes cap. 32. Iob.

De Ministris Synagoga extraordinariis. 187
32. Iob. v. 2. Balaam vero fuit ex Mesopotamia, vt patet Deuteronom. vigesimo tertio, versu quarto. Vide Cornelium in cap. vigesimo secundo Numer. versu quinto.

QVÆSTIO IX.

Quomodo falsi Prophetæ à veris discernantur?

1. **R**espondeo. Duobus modis, vt colligitur ex iis, quæ quæst. 3. dicta sunt. Primò, per virtutem miraculorum. Nam veri Prophetæ, vt probarent se missos esse à Deo, suam missionem miraculis confirmabant. At falsi non poterant id præstare, vt patet exemplo prophetarum Baal, qui non poterant ignem de cælo impetrare, ad comburendum sacrificium, quod offerebant: Elias autem impetrauit. Secundò, per veraces prædictiones. Nam veri Prophetæ prædicebant aliqua, quæ statim fiebant; & sic fidem & auctoritatem astruebant sibi apud populum. At falsi falsas habebant prædictiones. Et ex hoc capite populus iubebatur discernere, an quisquis qui Prophetam se dicebat, missus esset à Deo, necne, vt habetur Deut. decimo octauo, versu vigesimo.

2. Quod confirmari potest variis exemplis. Nam Prophetæ Baal prædixerunt Regi Israël: *Ascende in Ramoth Galaad, & vade prospere, & tradet Dominus in manus Regis.* 3. Regum 22. versu 12. Non est factum. Similiter Haniah prædixit: *Hæc dicit Dominus exercituum, Deus*

Deus Israël: Coniurum iugum Regis Babylonis. Adhuc duo anni dierum, & ego referri faciam ad locum istum omnia vasa domus Domini, quae tulit Nabuchodonosor Rex Babylonis in loco isto, & transtulit ea in Babylonem. Jerem. 28. v. 2. Neque hoc factum. Idem dici potest de Achab, Sedecia, Semeia, & aliis, quorum prædictiones constat fuisse falsas.

QUESTIO X.

Quid de Pythonibus & Pythonissis sentiendum?

1. **D**E illis extant aliqua Scripturæ testimonia, quæ hic recensebo. Primum est Deut. 18. 9. Quando ingressus fueris terram, quam Dominus Deus tuus dabit tibi, caue, ne imitari velis abominaciones illarum gentium, nec inueniatur in te, qui lustrat filium suum, aut filiam ducens per ignem: aut qui ariolos sciscitetur, & obseruet somnia atque auguria, nec sit maleficus, nec incantator, nec qui Pythones consulat, nec diuinos, aut querat à mortuis veritatem. Omnia enim hæc abominatur Dominus, & propter istiusmodi scelera delebit eos in introitu tuo.

2. Secundum est 1. Regum 28. 3. Saul abstulit magos, & ariolos de terra. Congregatique sunt Philisthim. Et vidit Saul castra Philisthim, & timuit, & exauit cor eius nimis. Consuluitque Dominum, & non respondit ei, neque per somnia, neque per Sacerdotes, neque per Prophetas. Dixitque Saul seruis suis: Querite mihi mulierem habentem Pythonem, & vadam ad eam, & sciscitabor per illam.

Et

Et dixerunt serui eius ad eum: Est mulier Pythonem habens in Endor. Mutauit ergo habitum suum: vestitusque est aliis vestimentis, & abiit ipse, & duo viri cum eo, veneruntque ad mulierem nocte, & ait illi: Diuina mihi in Pythone, & suscita mihi, quem dixerō tibi.

3. Tertium est 4. Reg. 21. 6. Manasses traduxit filium suum per ignem: & ariolatus est, & obseruauit auguria, & fecit Pythones, & aruspices multiplicauit. Quartum est 4. Reg. 23. 24. Sed & Pythones, & ariolos, & figuras idolorum, & immunditias & abominaciones, quæ fuerant in terra Iuda & Ierusalē, abstulit Iosias.

Quintum, Isaia 6. 19. Cum dixerint ad vos: Querite à Pythonibus, & à diuinis, qui strident in incantationibus suis: Nunquid non populus à Deo suo requiret prouisus à mortuis?

Sextum, Isaia 19. 3. Dirumpetur spiritus Egypti in visceribus eius, & consilium eius precipitabo: Et interrogabunt simulacra sua, & diuinos suos, & Pythones, & ariolos.

Septimum, Isaia 29. 4. Humiliaberis, de terra loqueris, & de humo audietur eloquium tuum: Et erit quasi Pythonis de terra vox tua, & de humo eloquium tuum mussitabit.

Octauum, Act. 16. 16. Factum est autem euntibus nobis ad orationem, puellam quandam habentem spiritum Pythonem, obuiare nobis, quæ quaestum magnum præstabat dominis suis diuinando. Hæc subsequuta Paulum, & nos, clamabat, dicens: Isti homines serui Dei excelsi sunt, qui annuntiant vobis viam salutis. Hoc autem faciebat multis diebus. Dolens autem Paulus, & conuersus, spiritui dixit: Precipio tibi in nomine Iesu Christi exire ab ea. Et exiit eadem hora.

4. Circa hæc testimonia solent multa disputari.

O

1. Quid

1. Quid sit lustrare filium, vel filiam per ignem.
 2. Qui dicantur arioli, Aruspices, Pythones, diuini incantatores. 3. Quid somnium & augurium. 4. Quid sit quærere veritatem à mortuis. Et quæ similia sunt. Nobis sufficiat explicare, quod proposui; nempe, qui sint Pythones & Pythonissæ. Nihil dicam de etymologia nominis, sed de vsu. Vfus obtinuit, vt illi dicantur Pythones, qui ex instinctu dæmonis diuinant de rebus futuris. Et quidē, si viri sunt, vocantur Pythones, Pythonici, Pythij: si fœminæ, Pythonissæ, Pythiæ, Pythonem aut spiritum Pythonis habentes. Vt hoc melius intelligatur, notanda sunt quæ sequuntur.

5. Prædictio futurorum, quatenus excedit caput humanum, duplex est. Vna fit ex instinctu Dei; altera ex instinctu Dæmonis. Prior ordinariè vocatur Prophetia, à qua Prophetæ: posterior, diuinatio, à qua diuini dicti sunt. D. Thomas in 2. 2. quæst. 95. art. 1. & 2.

6. Rursum, diuinatio duplex est. Vna per explicitam; altera per implicitam Dæmonis inuocationem. Tunc aliquis censetur explicitè inuocare Dæmonem, quando vel expressis verbis illum inuocat; vel cum eo pactum inicit; vel aliquid re ipsa facit ex pacto iam inuito; vel sciens & volēs aliquid vsurpat, quod dæmon solet futura prædicere. Tūc implicitè seu tacitè; quādo id, quod occultum est, conatur inuestigare per media vana & indebita, quæ per se nihil profunt ad certam futurorum cognitionem. Tamen enim in tali casu, non petat expressè subsidium à dæmone, tamē dæmō sponte se ingerit, & homini curioso persuadet, euenturum id, quod per huiusmodi vana & indebita media

De Ministris Synagoga extraordinariis. 191.
 dia futurum esse significatur. D. Thomas ibidem art. 3. Sanchius libro 2. Moralium cap. 38. num. 3. & alij ab illo citati.

7. Prior diuinatio, quæ est per explicitam dæmonis inuocationē, variis modis fieri solet, prout variis modis dæmon consulitur, aut respondet.

Primò consulitur per suos Prophetas & Pythonissas, de quibus nunc agimus. Et tunc per eosdem respondet. Quomodo autem respondeat, quæstio est. Quamuis enim certum sit, dæmonem præsentem esse in ventre Pythonicorum & Pythonissarum; tamen non satis constat inter authores, an loquatur per os eorum, more humano: an verò per umbilicum, aut vicinas partes. Aliqui hoc, aliqui illud asserunt. Nec obstat, quod veteres ventriloquum appellent. Hoc enim potest vtroque sensu accipi: vel quod loquatur per umbilicum, aut vicinas partes, quæ circa ventrem sunt: vel quod vox illius, tametsi exeat per os humano more, tamen ex imò ventre prodire videatur. vide Lorinum in cap. 16. Act. v. 16.

8. Secundò consulitur per sacrificia animalium: & tunc respondet per signa quædam apparentia in extis animalium. Hoc genus diuinandi vocatur Aruspicium. Vnde Aruspices dicti sunt.

9. Tertiò consulitur per inuocationem & preces in idolis. Et tunc respondet per idola. Quod vocatur Oraculum.

10. Quartò, consulitur per somnia, vt quando quis cubat, vel certo loco, vel cum certa vnctione, vel cum aliis ceremoniis, eo fine, vt inter somnium accipiat à Dæmone notitiam rerum futurarum.

11. Quintò, consulitur per præstigiũ, vt quando dæmon ex pacto apparet alicui in externa forma, quæ oculos perstringat, & de occultis illum instruit.

12. Sextò, per varia signa, siue in corporibus terrestribus apparentia, vt in ligno, metallo, lapide: siue in aère, siue in aqua, siue in igne.

13. Septimò per mortuos, vt quando quis petit à dæmone excitari mortuum, qui respondeat de aliquo futuro euentu. Sic fecit Saul, petens à Pythonissa, vt ope Diaboli fuscitaret Samuelem. 1. Reg. 28. 8. An autem Samuel apparuerit ope dæmonis, an potius virtute Dei, quæstio est alterius loci. (D. Thomas, Sanchius loco citato, & Lessius cap. 43. dub. 5.)

QVÆSTIO XI.

An etiam in nouo Testamento sint veri & falsi Prophetæ?

1. **N**Ouum Testamentum incipit à Christo & Apostolis. Est ergo quæstio, an à tempore Christi & Apostolorum fuerint aliqui Prophetæ, qui futura prædixerint? Ratio dubitandi sumitur ex illo Matthæi 11. 13. *Omnes Prophetæ & lex usque ad Ioannem prophetauerunt.* Ergo nullus post Ioannem Baptistam prophetauit. Item ex illo Hebræor. 1. 1. *Olim Deus loquens Patribus in Prophetis, nouissimè diebus istis locutus est nobis in Filio.* quasi dicat: Olim loquebatur per Prophetas; iam non amplius per Prophetas, sed per Filium.

2. Respondeo: In nouo Testamento sunt etiam veri

De Ministris Synagogaë extraordinariis. 193
veri & falsi Prophetæ. Veri sunt hi. Primò, Christus ipse, qui prædixit suam mortem & passionem, Matth. 20. 19. Crucifixionem, Ioan. 3. 14. & cap. 8. 28. & cap. 12. 23. Ascensionem, Ioan. 3. 13. & cap. 6. 63. Spiritus sancti missionem, Ioan. 7. 39. & cap. 14. 16. & cap. 15. 26. Et multa alia.

3. Secundò, Ioannes Euangelista, qui prædixit multa in Apocalypsi, quæ teste Hieronymo in epistola ad Paulinum, *tot habet Sacramenta, quot verba.*

4. Tertiò, Paulus Apostolus, qui duo potissimum prædixit. Primò, sua vincula. Act. 20. 23. *Spiritus sanctus per omnes ciuitates mihi protestatur dicens: Quoniam vincula, & tribulationes Hierosolymis me manent.* Deinde, suam & sociorum liberationem ex tempestate maris. Act. 27. 22. *Et nunc suadeo vobis bono animo esse. Amisso enim nullius anima erit ex vobis, præterquam nauis. Astuit enim mihi hac nocte Angelus Dei, cuius sum ego, & cui deseruio, dicens: Ne timeas Paule, Cæsari te oportet assistere: Et ecce donauit tibi Deus omnes, qui nauigant tecum. Propter quod bono animo estote viri: Credo enim Deo, qui a sic erit, quemadmodum dictum est mihi.*

5. Quartò, Agabus, qui etiam duo legitur prædixisse. Primò, futuram famem. Act. 11. 27. *In his diebus superuenerunt ab Hierosolymis Propheta Antiochiam: Et surgens vnus ex eis, nomine Agabus, significabat per spiritum, famem magnam futuram in vniuerso orbe terrarum, qua facta est sub Claudio.* Secundò, Paulum à Iudæis vincendum, Act. 21. 10. *Superuenit quidam à Iudæa Propheta, nomine Agabus. Is cum venisset ad nos, tulit zonam Pauli: & alligans sibi pedes & manus, dixit. Hac dicit Spiritus sanctus:*

Virum cuius est zona hac, si alligabunt in Ierusalem Iudæi, & tradent in manus gentium.

6. Quintò, Filia Philippi Diaconi, de quibus Actorum vigesimo primo versu nono: *Huic (Philippo) erant quatuor filiae virgines prophetantes.* Quid prophetauerint, non constat. Nec audiendus Lutherus, qui in libro de abroganda Missa priuata, ait, *fuisse prophetantes, id est, prædicantes seu docentes verbum Dei; vt inde conuincat, etiam mulieres posse docere & concionari.* Quod est contra Apostolum primæ Timothei secundo, versu vndecimo: *Mulier in silentio discat cum omni subiectione. Docere autem mulieri non permitto.* Et primæ Corinthiæ decimo quarto, versu trigesimo quarto: *Mulieres in Ecclesia taceant. Non enim permittitur eis loqui, sed subditas esse.*

7. Præter hos Prophetas Noui Testamenti, quorum fit mentio in Scripturis, fuerunt multi alij post tempora Apostolorum, qui etiam Prophetiæ donum cõsecuti sunt: de quibus videri possunt Vitæ Sanctorum, & Martyrologia. Porro Prophetæ Noui Testamenti partim conueniunt cum Prophetis Veteris Testamenti; partim ab eis discrepant. In duobus cõueniunt. Primò, quod vtriq; vel per miracula, vel per veracem prædictionem probauerint, se à Deo missos esse. Secundò, quod aliquando verbis, aliquando externis signis futura prædixerint. Hoc posteriori modo multa prædixerunt Isaias, Ieremias, Ezechiel, Oseas, Agabus, alij. Isaias quidem, dũ nudus & discalceatus ambularet per plateas, (cap. 20.2.) Ieremias, dum indueret lumbare lineum, & postea absconderet illud iuxta Euphratem in foramine petrae, & putrefactum inde extra-

De Ministris Synagoga extraordinariis. 195
heret (cap. 13. versu 2.) Ezechiel, dum in latere describeret obsidionem ciuitatis Hierusalem, & panem stercore conspersum comederet, (cap. 4.1. & sequentibus.) Oseas, dum acciperet uxorem fornicariam, & ex ea prolem generaret, (capite primo, versu secundo.) Agabus, dum alligaret manus & pedes sub zona Pauli Apostoli, (Actor. 21. versu 11.)

8. In eo discrepant, quod Prophetæ veteris Testamenti prophetauerint de Christo venturo: Prophetæ nouo Testamento de aliis rebus, quæ post Christum futurae erant. Vnde illud, quod initio obiiciebatur: *Omnes Propheta vsque ad Ioannem prophetauerunt*, sic debet intelligi: *Omnes, vsque ad Ioannem, prophetauerunt de venturo Christo: Ioannes Christum præsentem demonstrauit: Ecce Agnus Dei: Ecce qui tollit peccata mundi.*

9. Hæc de veris Prophetis. De falsis generatim loquitur Christus, Matth. 7.15. *Attendite à falsis Prophetis, qui veniunt ad vos in vestimentis ouium; intrinsecus autem sunt lupi rapaces: A fructibus eorum cognoscetis eos.* Et Matth. 24.11. *Multi pseudoprophetae surgent, & seducent multos.* Et Apost. 1. Ioan. 4.1. *Nolite omni spiritui credere, sed probate spiritus, si ex Deo sint: quoniam multi pseudoprophetae exierunt in mundum.* Talis fuit Elymas magus, quærens Sergium proconsulem auertere à fide (Actor. 13.6.) Tales Hymenæus & Philetus, qui docebant resurrectionem esse iam factam, & subuertebant quorundam fidem. (2. Timoth. 2.18.) Tales illi, de quibus Apostolus ad Galatas cap. 1. versu 7. *Sunt aliqui, qui vos conturbant.* Tales Marcus, Montanus, Marcianus, apud Baronium, tomo 2. Annalium.

Tales denique, vt vno verbo dicam, omnes heretici, non modo veteres, sed etiam moderni, qui simillimi sunt falsis Prophetis in veteri Testamento. 1. Quia falsi Prophetæ dicebant, se missos esse à Deo. 2. Non poterant probare, se missos esse. 3. Semper fausta, & quæ populo grata erant, vaticinabantur; vt pacem, victoriam, fertilitatem, & rerum omnium abundantiam. Ierem. 14. 13. Et ideo à plerisque libenter audiebantur.

10. Similiter faciunt moderni nostri Prophetæ. Primò aiunt, se à Deo missos esse ad reformandam Ecclesiam. Secundò, non possunt probare se missos esse: Nec vllò miraculo aut veraci prædictione id hactenus probarunt. Prædixit quidem Lutherus: *pestis eram viuus, moriens ero mors tua, Papa*: sed fuit mendax prædictio. Mortuus est Lutherus, viuus adhuc Papa. Tertiò, semper fausta, & quæ populo grata sunt, vaticinantur. Eorum vox est, per fidem saluabimini: Bona opera nihil proderunt: Non opus est ieiuniis & castigatione corporis: Crescite & multiplicamini: Si non vult vxor, veniat ancilla. Hanc vocem plerique libentius audiunt, quam illam Christi & Apostolorum: *Pœnitentiam agite: Mortificate membra vestra, quæ sunt super terram: Abstinete à carnalibus desideriis: Sobrii estote, & vigilate.*

CAPVT

CAPVT IX.

De Religiosis Synagoga, qui erant Nazaræi, & Rechabite.

1. **P**RÆTER Leuitas, Sacerdotes, Pontifices, & Prophetas, de quibus dictum est, erant etiam alij in veteri Testamento, qui à communi populo distinguebantur.

Primò, quidem Nazaræi & Rechabite, qui erant quasi Religiosi: Deinde Esseni, Pharisei, & Sadducei, qui erant quasi sectarij. De vtrisque agendum est. De prioribus in hoc capite: De posterioribus in sequenti.

Nazaræi.

2. Igitur Nazaræi, apud Indæos, erant homines Religiosi, (seu viri, seu fœminæ) qui voto se consecrabant Deo, & à communi aliorum consuetudine separabant. Erant autem duplices. Alij temporarij, qui ad certum tempus obligabant se voto, vt ad vnum mensẽ, duos, tres, vel vltra. Numer. 6. 13. & sequentib. Alij perpetui, qui ad totam vitam erant obstricti, vt Samson & Samuel. Iudic. 13. 7. & 1. Reg. 1. 28. Vocabantur autem Nazaræi, id est, separati, consecrati, comati, (Cornelius in cap. 6. Numer. versu 9. & Castrius in cap. 4. Lamentationũ Ierem.) Et poterant esse ex quauis tribu. Nec, quatenus præcisè erant Nazaræi, ad vllam Leuiticam, aut Sacerdotalem functionem